

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی همدان

مرکز تحقیقات بهداشت و ایمنی شغلی

برنامه استراتژیک مرکز تحقیقات بهداشت و ایمنی شغلی

تهیه و تدوین:

کمیته برنامه ریزی استراتژیک مرکز تحقیقات

آبان ماه ۱۳۹۶

صلى الله عليه وسلم

فهرست

صفحه

عنوان

- مقدمه
- شناسنامه مرکز تحقیقات
- بیانیه رسالت
- چشم انداز
- ارزش های مرکز تحقیقات
- تحلیل وضعیت فعلی مرکز تحقیقات
  - محیط داخلی
    - نقاط قوت
    - نقاط ضعف
  - محیط خارجی
    - فرصت ها
    - تهدیدها
- موضوعات راهبردی
  - موضوع (۱) راهبری نظام مند مرکز تحقیقات
  - موضوع (۲) آموزش و پژوهش
  - موضوع (۳) ارتباط با صنعت و جامعه
  - موضوع (۴) تعاملات بین المللی
  - موضوع (۵) منابع انسانی
  - موضوع (۶) منابع مالی و ساختارها

مقدمه:

در سند چشم انداز ۲۰ ساله، برخورداری از جامعه سالم، رفاه، امنیت غذایی، تامین اجتماعی فرصت های برابر، بهره مندی از محیط زیست مطلوب و سرمایه اجتماعی از اولویت های نظام مقدس جمهوری اسلامی در نظر گرفته شده است. در همین راستا مراکز تحقیقاتی دانشگاه های علوم پزشکی کشور، در عرصه های اولویت دار علم و فناوری مندرج در نقشه جامع علمی کشور و نقشه تحول نظام سلامت کشور نقش مرجع، راهبر و مشاور سیاست گذار را ایفا کرده و تولیدات علمی، آینده پژوهی و نوآوری های آنها در زمینه های منتخب علوم و خدمات سلامت علاوه بر تامین جایگاه بالای منطقه ای و جهانی، شرایط را برای استقلال نسبی در تامین منابع، جذب نخبگان و مشارکت بخش های دولتی، خصوصی و غیردولتی فراهم می آورد تا بهبود سلامت شهروندان ایرانی را در حد مورد انتظار برای نیمه راه ۱۴۰۴ تسهیل نماید. در این راستا مرکز تحقیقات بهداشت و ایمنی شغلی با برخورداری از اعضای متعهد، آگاه و متبحر در سال ۱۳۹۶ با موافقت اصولی شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی کشور تایید گردیده می تواند در جهت ارائه فعالیت های پژوهشی ارزنده پیشرو باشد لذا انتظار می رود که تدوین اولین برنامه استراتژیک مرکز تحقیقات بهداشت و ایمنی شغلی به کسب نتایج بهتر با صرف منابع کمتر کمک نماید. با توجه به استقرار قطب علمی آموزشی بهداشت حرفه ای در دانشگاه علوم پزشکی همدان، مرکز تحقیقات بهداشت و ایمنی شغلی می تواند بعنوان رکن تحقیقاتی و پژوهشی قطب بهداشت حرفه ای عمل نموده و در راستای اهداف تولید علم در حوزه بهداشت و ایمنی شغلی گام بردارد.

دکتر فرشید قربانی شهنا

رئیس مرکز تحقیقات بهداشت و ایمنی شغلی

اعضای کمیته برنامه ریزی استراتژیک مرکز تحقیقات

- دکتر فرشید قربانی شهنا، - رئیس مرکز
- دکتر عبدالرحمن بهرامی - عضو موسس
- دکتر مجید معتمدزاده - عضو موسس
- دکتر امید کلات پور - عضو تمام وقت
- دکتر ایرج محمدفام - عضو موسس
- دکتر محمد جواد عصارى - عضو نیمه وقت
- دکتر محسن علی آبادی - عضو موسس
- دکتر مصطفی میرزائی علی آبادی - عضو تمام وقت
- دکتر فخرالدین قاسمی - عضو تمام وقت
- دکتر یدالله حمیدی - عضو نیمه وقت

بیانیه رسالت

مرکز تحقیقات بهداشت و ایمنی شغلی سلامت کارکنان کلیه مشاغل، حفظ و ارتقاء کیفیت تحقیقات در محیط های شغلی و دستیابی به فناوری های نوین را سرلوحه کار خود قرار داده است. ما تلاش می کنیم در راستای اجرای برنامه های کلان نظام سلامت کشور و همسو با جامعه جهانی، ارائه تحقیقات بهداشت حرفه ای در سطح منطقه ای و جهانی را ارتقاء دهیم. ما مصمم هستیم تا با مدیریت صحیح، استفاده از اساتید برجسته و بهره گیری مناسب از قابلیت های علمی و حرفه ای موجود، کیفیت پژوهش و خدمات مشاوره ای در زمینه بهداشت حرفه ای را بهبود بخشیم. این مرکز در نظر دارد با برقراری هماهنگی و همکاری بین بخشی و ارتباط موثر و مستمر با دانشگاه های ملی و فراملی و مراکز تحقیقاتی فعال، پژوهش های زیربنایی همسو با دانش روز و متناسب با نیازهای کشور و جامعه جهانی را توسعه دهد. ما متعهد هستیم که فعالیت های خود را به شیوه ای ارائه نماییم که بتواند تولید، توزیع، انتشار و ترویج دانش تخصصی روز را در هر زمان و هر مکان برای همه مخاطبین خود اعم از اساتید، دانشجویان و دانش آموختگان بهداشت حرفه ای فراهم نموده، و بر اساس ظرفیت های علمی و ارزش های فرهنگی کشور، بستری مناسب جهت اتخاذ تصمیمات مهم و سیاست گذاری های کلان در این حوزه از علوم بهداشتی را فراهم آورد.

چشم انداز

ما بر آن هستیم تا از طریق انجام فعالیت های پژوهشی خلاق و نوآورانه، ارتباط با صنعت و تولید ثروت، توسعه و ارتقای سطح تحقیقات در حوزه بهداشت و ایمنی شغلی، به عنوان یکی از مراکز تحقیقاتی برتر در حوزه علوم بهداشتی در سطح کشور باشیم. ما تلاش می کنیم در راستای تحقق اهداف سند چشم انداز ۲۰ ساله و نقشه جامع علمی کشور، با انجام پژوهش های بنیادی و کاربردی، در ارتقای سلامت شاغلین پیشگام باشیم.

ارزش های مرکز

- پایبندی به ارزش های اسلامی و اصول اخلاق حرفه ای و حفظ کرامت انسانی
- گسترش خلاقیت و نوآوری های فردی و گروهی
- استفاده بهینه از امکانات و حفظ منابع ملی در راستای اقتصاد مقاومتی
- تعهد به انجام و یا حمایت از تحقیقات کاربردی در راستای الویت های ملی
- استفاده از خرد جمعی و مشارکت سازمانی در جهت توسعه همکاری های ملی و بین المللی

دریافت کنندگان خدمات و ذینفعان :

- عموم مردم و شاغلین محیط های کار
- دانشگاه های علوم پزشکی کشور
- دانشکده های بهداشت
- سایر مراکز تحقیقاتی مرتبط با سلامت محیط و کار
- جامعه پزشکی و بهداشتی (متخصصین ، کارشناسان ، تکنسین ها و دانشجویان و...)
- سازمان های منطقه ای و بین المللی (WHO و...)
- وزارت بهداشت
- دانش آموختگان رشته بهداشت حرفه ای

تحلیل وضعیت فعلی مرکز

• محیط داخلی

نقاط قوت

- جزء اولین مراکز تحقیقات در کشور با فعالیت اختصاصی در حوزه بهداشت حرفه‌ای
- تجربه و توان اجرایی بالای مسئولین و اعضاء مرکز
- توانمندی رو به افزایش در برقراری ارتباط با صنعت، جامعه و سیاستگذاران
- همکاری با مرکز سلامت محیط و کار وزارت متبوع در اجرای طرح‌های پژوهشی ملی
- قابلیت علمی بالا جهت انجام تحقیقات بنیادی و کاربردی در کلیه حوزه های تخصصی مهندسی بهداشت حرفه ای
- ظرفیت بالا جهت کسب درآمدهای اختصاصی از طریق پروژه های ارتباط با صنعت
- ارتباط و تعاملات موثر با مراکز تحقیقاتی و پژوهشکده های مستقر در دانشگاه علوم پزشکی همدان
- حضور اعضای هیئت علمی متخصص و مجرب با مرتبه های علمی بالا در مرکز
- حضور پر رنگ اعضای هیئت علمی در انتشار مقالات علمی و تالیف کتب تخصصی و شرکت در همایش‌های داخلی و خارجی
- وجود گرایش های تخصصی مهندسی بهداشت حرفه ای، ارگونومی و مدیریت HSE در مقاطع PhD و کارشناسی ارشد در دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی همدان
- انتشار مجله علمی پژوهشی مهندسی بهداشت حرفه ای
- وجود آزمایشگاه های تخصصی مجهز به دستگاه ها و تجهیزات پیشرفته در دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی همدان
- آزمایشگاه رفرانس بهداشت حرفه ای

نقاط ضعف

- عدم وجود برنامه راهبردی منسجم در مرکز
- ضعف در فرهنگ کار گروهی در فعالیت های تحقیقاتی
- تازه تاسیس بودن

- مشخص نبودن منابع انسانی و مالی مستقل
- عدم تناسب امکانات با فعالیت های مرتبط با مرکز
- عدم وجود الویت بندی مناسب فعالیت های تحقیقاتی
- مسئولیت های اجرائی متعدد اعضاء مرکز
- عدم وجود سیستم انگیزشی مناسب در راستای تشویق اعضای هیئت علمی و نسبت به تحقق اهداف تحقیقاتی مرکز
- کمبود نیروی انسانی ماهر به ویژه در بخش کارشناس مرکز
- عدم وجود ساز و کار مناسب جهت جذب اعتبار و گرنت پژوهشی های ملی، منطقه ای و بین المللی
- عدم تشکیل جلسات مرکز به صورت دوره ای و منظم
- ضعف تبلیغات و عدم معرفی مرکز از طریق رسانه های عمومی و جراید
- عدم برگزاری همایش ها و سمینارهای کشوری در حوزه های پژوهشی
- عدم عقد تفاهم نامه با مراکز تحقیقاتی بین المللی فعال در زمینه بهداشت حرفه ای
- عدم جذب اعضاء هیئت علمی مجرب بهداشت حرفه ای کشور در مرکز

• محیط خارجی

فرصت ها

- هماهنگی و انطباق بین اهداف راهبردی مرکز و سیاست های کلان کشور در بخش سلامت
- اختیارات قانونی و رسمی تفویض شده به مرکز
- استفاده از قابلیت های علمی و تجربیات سایر اعضای وابسته به مرکز
- تعدد صنایع و سازمان های آماده دریافت خدمات تحقیقاتی تخصصی بهداشت حرفه ای در سطح کشور و منطقه
- روند رو به رشد تعداد دانش آموختگان بهداشت حرفه ای کشور
- وجود قوانین مربوط به لزوم هزینه کرد بخشی از اعتبارات دستگاه های اجرائی به امر پژوهش
- وجود طرح های ملی تحقیقاتی مرتبط در مرکز سلامت محیط و کار وزارت بهداشت
- روند رو به رشد فن آوری های نوین ارزیابی کنترل عوامل زیان آور محیط کار

- توجه سازمان های بین المللی مرتبط به موضوعات تخصصی بهداشت حرفه ای و امکان تبادل اطلاعات با سایر کشورها
- ارتقاء کمی و کیفی فعالیت های پژوهشی در سطوح ملی و بین المللی
- ضرورت و نیاز کشور به دستیابی و تدوین حدود مجاز عوامل زیان آور بومی و ملی منطبق بر تحقیقات ملی

تهدیدها

- عدم دسترسی مستقیم و بدون واسطه به منابع مالی و اعتباری
- عدم اعتقاد جدی مسئولین به برنامه های راهبردی و مدیریت کیفیت
- وجود موانع قانونی در خصوص جذب نیروی متخصص در بخش های اداری و اجرایی
- عدم مشارکت مرکز تحقیقات در تصمیم گیری کلان در امور تخصصی بهداشت حرفه ای کشور
- عدم شناخت مناسب صنعت، جامعه و سیاستگذاران از توانمندی و قابلیت های مرکز
- نامشخص بودن الویت های تحقیقاتی صنایع و سازمان های نیازمند دریافت خدمات تخصصی بهداشت حرفه ای
- طولانی بودن فرایندهای اداری
- بی ثباتی و نابسامانی در صنایع کشور
- نبود سیستم و بودجه کافی در خصوص تعمیر و نگهداری دستگاه ها و تجهیزات آزمایشگاهی

موضوعات برنامه استراتژیک مرکز تحقیقات

• موضوع (۱) راهبری نظام مند مرکز

هدف ۱: هدفمندی، همسویی و هم افزایی فعالیت ها با رویکرد نظام مند و برنامه محور

هدف ۲: ارتقای سطح مشارکت اعضاء و بهینه نمودن فعالیت ها

راهبردها:

- تصویب برنامه ی استراتژیک مرکز، با تاکید بر الویت برنامه ها و محورهای پژوهشی مرکز
- تدوین و تصویب برنامه های عملیاتی برای تحقق اهداف برنامه ی استراتژیک

- برگزاری کارگاه مدیریت استراتژیک با هدف توانمندسازی راهبردی مدیریت و اعضای مرکز
- برگزاری جلسات رسمی با حضور مسئولین دانشگاه و پژوهشکده های دانشگاه که نقش موثری در پیشبرد اهداف مرکز دارند.
- برگزاری نشست مشترک با اعضای هیات علمی و نمایندگان دانشجویان
- تنظیم دستورهای جلسات بر اساس برنامه راهبردی و عملیاتی مرکز
- تشکیل منظم جلسات مرکز و مستندسازی آن

• موضوع ۲) پژوهش و فناوری

هدف ۲: ارتقاء کمی و کیفی فعالیت های پژوهشی مرکز

۲. ارتقای بهره‌وری پژوهشگران

راهبردها:

- تمرکز بر اولویت‌های ملی و بین‌المللی در پژوهش‌های مرتبط با بهداشت کار
- تشکیل کمیته‌های تخصصی نیازسنجی پژوهشی و فناوری
- پایه‌گذاری و اشاعه تکنیک‌های نوین در کلیه زمینه‌های تخصصی علم بهداشت حرفه‌ای
- انتشار و تجدید چاپ کتب مرجع مبتنی بر آخرین یافته‌های علمی روز در زمینه بهداشت کار
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی در زمینه کاربردی نمودن نتایج پروژه‌های تحقیقاتی
- تعیین زمینه‌های تحقیقاتی تخصصی اعضای مرکز در سال جاری
- برگزاری همایش‌ها و سمینارهای داخلی سالیانه جهت گروه‌های هدف
- تبادل اطلاعات از طریق چاپ مقالات علمی و شرکت در همایش‌ها و سمینارهای تخصصی داخل و خارج از کشور
- تلاش در جهت کسب نمایه‌های بین‌المللی جهت مجله علمی مرکز تحقیقات
- چاپ مقالات فارسی و انگلیسی در گرایش‌های مختلف بهداشت حرفه‌ای
- حمایت از پژوهش‌گران ممتاز و تسهیل در امور پژوهشی ایشان
- تعیین زمینه‌ها و نیازهای محیط‌های کار کشور در حوزه فناوری سلامت کار

• موضوع ۳) ارتباط با صنعت و جامعه

هدف ۱: شناسایی پژوهش های الویت دار ملی و منطقه ای تجارت محور

هدف ۲: معرفی مرکز در سطح ملی و بین المللی

راهبردها:

- راه اندازی پایگاه و وب سایت مرکز تحقیقات به دو زبان فارسی و لاتین
- عقد تفاهم نامه همکاری با مراکز تحقیقاتی کشور جهت انجام تحقیقات تخصصی بهداشت حرفه ای
- معرفی توانمندی های مرکز و برقراری ارتباط با شرکت هایی که از نظر داشتن مشکلات عمده ایمنی و بهداشت در کشور حائز اهمیت می باشند.
- استفاده بهینه از قابلیت های دانشجویان و اعضای هیئت علمی جهت انجام پروژه های ارتباط با صنعت
- ایجاد تسهیلات لازم در راستای حمایت از ثبت ابداعات و اختراعات
- معرفی مرکز از طریق رسانه های عمومی و شبکه های مجازی و.....

- موضوع ۴) تعاملات بین المللی

هدف: توسعه ی ارتباطات و همکاری های علمی و بین المللی

راهبردها:

- عضویت اعضاء مرکز در مجامع علمی بین المللی
- گسترش روزافزون آموزش الکترونیک و حضور پررنگ در فضای مجازی و به اشتراک گذاشتن و ترویج دانش تخصصی در سطح ملی و بین المللی
- افزایش حضور و تعامل اعضای هیات علمی با مجامع علمی بین المللی
- اعمال تمهیدات و ارائه تسهیلات جهت افزایش تعداد فرصت های مطالعاتی
- تامین تسهیلات مالی و تشویق اعضاء جهت شرکت در همایش های بین المللی علمی
- تربیت دانشجوی PhD by research با همکاری مراکز علمی خارج از کشور
- پیش بینی فرصت های مطالعاتی خارج از کشور جهت آشنائی اعضای مرکز با جدیدترین دستاوردهای علمی

- عقد تفاهم نامه همکاری با دانشگاه ها، موسسات و مراکز پژوهشی خارج از کشور جهت انجام پروژه های تحقیقاتی مشترک

موضوع ۵) منابع انسانی

هدف: توسعه منابع انسانی اعم از اعضای هیات علمی و کارشناسان عضو مرکز تحقیقات
راهنمدها:

- برنامه ریزی منابع انسانی مبتنی بر برنامه ی راهبردی مرکز
- تدوین برنامه ی عملیاتی سالانه برای تحقق اهداف مرکز به ویژه در بخش منابع انسانی
- تلاش در جهت جذب نخبگان علمی کشور در مرکز

موضوع ۶) منابع مالی و ساختارها

هدف ۱: جذب منابع مالی برای مرکز

هدف ۲: افزایش کارایی و اثر بخشی منابع مالی مرکز

راهنمدها:

- توسعه ی درآمدهای اختصاصی از طریق ارائه خدمات تحقیقاتی به ذی نفعان در قالب پروژه های ارتباط با صنعت
- برنامه ریزی به منظور صرفه جویی در هزینه های جاری